HR-LAB · วินัยและข้อพิพาทภายใน

หนังสือเตือน

หนังสือเตือนต้องเขียนอะไร มีผลกี่ปี ใช้ได้กับความผิดแบบไหน และถ้าพนักงานไม่ยอมเซ็นต้องทำอย่างไร

ชื่อ _____ หน่วยงาน _____ วันที่ _____

คำถามหลัก

หนังสือเตือนฉบับนี้ใช้เป็นฐานเลิกจ้างตามมาตรา 119(4) ได้หรือไม่

คำตอบสั้น

หนังสือเตือนที่ใช้ได้ต้องระบุวันที่และการกระทำ ข้อบังคับหรือคำสั่งที่ฝ่าฝืน (ซึ่งต้องชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม) และเตือนไม่ให้ทำซ้ำ มีผลไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันที่กระทำผิด และใช้กับการทำผิดซ้ำเรื่องเดียวกัน ลูกจ้างไม่เซ็นไม่ทำให้หนังสือเป็นโมฆะ ให้อ่านหรือส่งมอบต่อหน้าพยานและบันทึกไว้

1	เรื่องเดียวกัน	ไม่เซ็น	ร้ายแรง
ปี	**เมื่อทำซ้ำ**	**ยังมีผล**	**ไม่ต้องเตือน**
มีผลนับแต่วันที่กระทำผิด ม.119(4)	ใช้อ้างกับความผิดลักษณะเดียวกัน	ส่งมอบต่อหน้าพยานและบันทึกไว้	ต้องพิสูจน์ความร้ายแรงได้

01 ขอบเขตของเรื่องนี้

เนื้อหาที่ต้องมี | ความชอบของคำสั่งที่ฝ่าฝืน | ผล 1 ปีนับแต่วันกระทำผิด | ความผิดเรื่องเดียวกัน | กรณีร้ายแรงไม่ต้องเตือน | การส่งมอบเมื่อไม่เซ็น

ฐานกฎหมาย: พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน มาตรา 119(4); work rules; แนวฎีกา

สิ่งที่อยากรู้หรือคำถามจากหน้างาน

01 หลักตัดสินที่ต้องใช้

1. ระบุวัน เหตุการณ์ และข้อบังคับหรือคำสั่งที่ฝ่าฝืนให้ชัด
2. ข้อบังคับหรือคำสั่งต้องชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม มิฉะนั้นหนังสือเตือนใช้ไม่ได้
3. ต้องมีข้อความเตือนไม่ให้กระทำซ้ำ ไม่ใช่เพียงบันทึกเหตุการณ์
4. มีผลไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันที่ลูกจ้างกระทำผิด สำหรับใช้อ้างมาตรา 119(4)
5. กรณีร้ายแรงเลิกจ้างได้โดยไม่ต้องเตือนก่อน ต้องพิสูจน์ความร้ายแรงจากข้อเท็จจริง

02 ตัดสินใจทีละขั้น — ไล่จากบนลงล่าง หยุดเมื่อเจอผลลัพธ์

#	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	**ข้อบังคับหรือคำสั่งที่ฝ่าฝืนชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรมหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	หนังสือเตือนใช้เป็นฐานลงโทษไม่ได้
2	**หนังสือระบุการกระทำ ข้อบังคับที่ฝ่าฝืน และเตือนไม่ให้ทำซ้ำหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	แก้ไขหรือออกหนังสือเตือนใหม่ให้ครบองค์ประกอบ
3	**การทำผิดครั้งใหม่เป็นเรื่องเดียวกันและอยู่ใน 1 ปีนับแต่ครั้งที่ถูกเตือนหรือไม่**	ใช้เป็นฐานเลิกจ้างตามมาตรา 119(4) ได้ (ระบุในหนังสือเลิกจ้าง)	ยังใช้มาตรา 119(4) ไม่ได้ ลงโทษตามข้อบังคับระดับที่เหมาะสม

ใช้กับกรณีของเรา: ข้อเท็จจริงที่ต้องตรวจเพิ่ม

01 ตัวอย่างกับกรณีจริง

กรณี 1: เตือนเรื่องมาสาย แล้วทำผิดเรื่องอื่น

พนักงานได้หนังสือเตือนเรื่องมาสายในเดือนมีนาคม ต่อมาในเดือนมิถุนายนใช้โทรศัพท์ในพื้นที่ห้ามใช้

อยู่ใน 1 ปี	**ใช่**
เป็นความผิดเรื่องเดียวกัน	**ไม่ใช่**

ผล: ใช้หนังสือเตือนเรื่องมาสายเป็นฐานเลิกจ้างตามมาตรา 119(4) ไม่ได้ ให้ออกหนังสือเตือนเรื่องใหม่

กรณี 2: พนักงานไม่ยอมเซ็นรับหนังสือเตือน

หัวหน้าอ่านหนังสือเตือนให้พนักงานฟังต่อหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล พนักงานปฏิเสธไม่เซ็นรับ

อ่านต่อหน้าพยาน	**ใช่**
บันทึกการปฏิเสธพร้อมวันเวลา	**ใช่**
ส่งสำเนาทางอีเมลหรือไปรษณีย์	**ควรทำ**

ผล: หนังสือเตือนมีผล เพราะลูกจ้างได้ทราบแล้ว การไม่เซ็นไม่ทำให้เป็นโมฆะ

02 ลำดับเวลาและกำหนดที่ต้องไม่พลาด

วันกระทำผิด	**ออกหนังสือ**	**ส่งมอบ**	**ครบ 1 ปี**
เริ่มนับอายุหนังสือเตือน 1 ปีจากวันนี้	ระบุองค์ประกอบครบและให้โอกาสชี้แจง	ให้ลงชื่อรับทราบ หรืออ่านต่อหน้าพยาน เมื่อปฏิเสธ	หมดผลสำหรับการอ้างมาตรา 119(4)

ลองคำนวณกรณีของคุณ

01 ความเข้าใจผิดที่พบบ่อย

เข้าใจผิด	ที่ถูกต้อง
ไม่เซ็น = หนังสือเตือนเป็นโมฆะ	ถ้าลูกจ้างได้ทราบและมีพยานหรือหลักฐาน หนังสือยังมีผล
หนังสือเตือนใช้ได้ตลอดไป	มีผลไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันกระทำผิด
เตือนเรื่องหนึ่ง ใช้กับทุกความผิด	ใช้กับความผิดลักษณะเดียวกัน

02 รายการตรวจสองฝ่าย

บริษัทและฝ่าย HR

- ☐ ใช้แม่แบบหนังสือเตือนที่มีองค์ประกอบครบ
- ☐ ตั้งวันหมดอายุ 1 ปีในทะเบียนวินัย
- ☐ มีขั้นตอนส่งมอบต่อหน้าพยาน
- ☐ แยกช่องรับทราบกับช่องคำชี้แจงของลูกจ้าง

ลูกจ้าง

- ☐ อ่านหนังสือเตือนและขอสำเนา
- ☐ เขียนคำชี้แจงหรือคัดค้านแนบไว้
- ☐ จดวันที่กระทำผิดเพื่อรู้วันหมดผล

เอกสารและหลักฐานที่ต้องมี

- ☐ หนังสือเตือนที่ระบุองค์ประกอบครบ
- ☐ บันทึกการส่งมอบและพยาน
- ☐ ข้อบังคับหรือคำสั่งที่อ้าง
- ☐ คำชี้แจงของลูกจ้าง

03 ทดสอบความเข้าใจ

1. หนังสือเตือนมีผลนับจากวันใด

(ก) วันที่ออกหนังสือ (ข) วันที่กระทำผิด (ค) วันที่ลูกจ้างเซ็น

2. ลูกจ้างไม่ยอมเซ็นรับหนังสือเตือน ควรทำอย่างไร

(ก) ยกเลิกหนังสือ (ข) อ่านต่อหน้าพยานและบันทึกไว้ (ค) หักเงินแทน

3. เตือนเรื่องมาสาย แล้วทำผิดเรื่องความปลอดภัย ใช้มาตรา 119(4) ได้หรือไม่

(ก) ได้ (ข) ไม่ได้ เพราะคนละเรื่อง (ค) ได้ถ้าภายใน 2 ปี

เฉลย: 1(ข) มีผลไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันที่ลูกจ้างกระทำผิด · 2(ข) การไม่เซ็นไม่ทำให้โมฆะ หากพิสูจน์ได้ว่าลูกจ้างได้ทราบ · 3(ข) ต้องเป็นการทำผิดซ้ำในเรื่องที่ถูกเตือน

บันทึก

ตรวจทานเนื้อหา 9 ตุลาคม 2569 · ใช้ประกอบการตัดสินใจร่วมกับตัวบทที่มีผลและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี · อ่านฉบับเต็มและภาษาอังกฤษได้ที่ www.hrlab-th.com